

УДК 004.9:340.5

С.М. ШВЕЦЬ, науковий співробітник Науково-дослідного центру
правової інформатики Академії правових наук України

ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ: ЗВ'ЯЗОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЗІ СВІТОВИМИ

Анотація. Щодо впровадження в Україні багатомовного інформаційно-пошукового тезауруса EUROVOС.

1. Про формування інформаційних ресурсів в Україні.

Згідно зі ст. 1 Закону України “Про Національну програму інформатизації” від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР [1]: “інформаційні ресурси – це сукупність документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних і ін.), створених з використанням відповідних засобів і методів опрацювання даних (технологій)”. У тій же статті Закону також визначено, що “інформаційні технології – це цілеспрямовано організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечує високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розміщення даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розміщення”. Іншими словами – інформаційна технологія – це комплекс методів, способів і засобів пошуку, збирання, реєстрації, зберігання, поширення, захисту і відображення інформації за допомогою автоматизованих систем і мереж обміну даними.

Інформаційні ресурси за своїм статусом можуть бути національними, міждержавними, а також приватними, корпоративними, відомчими, регіональними. Структура і порядок формування, супроводження, розповсюдження і використання інформаційних ресурсів різних видів регламентується відповідними нормами [2, с. 258-267, 409].

Основним видом інформаційних ресурсів є *Національні інформаційні ресурси*. Вони призначені для забезпечення національних інтересів суспільства, органів державної влади й органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб. Національні інформаційні ресурси є основою для забезпечення суверенітету й інформаційної безпеки держави, служать вирішенню завдань суб’єктів української економіки, науки, культури й інших сфер діяльності.

Складовими частинами національних інформаційних ресурсів є інформаційні ресурси різної приналежності і форми власності. Вони формуються з інформаційних продуктів (далі – інформаційний продукт) з використанням засобів, методів та джерел різних форм власності.

Включення інформаційних продуктів до складу національних інформаційних ресурсів здійснюють на підставі експертизи відповідності їх властивостей вимогам задоволення потреб національних інтересів України. Принципи і критерії визначення властивостей продуктів і технологій, порядок їх використання, а також порядок проведення експертизи визначається Кабінетом Міністрів України.

До складу національних інформаційних ресурсів включають:

- в обов’язковому порядку – інформаційні продукти, створені органами державної влади й органами місцевого самоврядування в порядку здійснення основної діяльності цих органів;

- на умовах державного замовлення – після завершення виконання такого замовлення або відповідного його етапу;
- як похідний результат інших робіт, що виконують із залученням державного бюджету – після завершення виконання таких робіт або їх окремих етапів;
- на основі угоди з власником або виробником – інформаційні продукти, створені за рахунок позабюджетних коштів їх власників або виробників. Включення цих продуктів до складу національних інформаційних ресурсів не призводить до зміни їх власника, якщо інше не передбачене законом або умовами угоди;
- на основі відповідних міждержавних або міжнародних угод – міждержавні і міжнародні інформаційні продукти.

Базу національних інформаційних ресурсів складають:

- інформаційні ресурси Верховної Ради України, Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Національного банку України, влади;
- інформаційні ресурси органів державної влади й органів місцевого самоврядування, державних організацій і підприємств;
- інформаційні ресурси національної системи науково-технічної інформації;
- Національний архівний фонд;
- Музейний фонд України;
- Національний електронний реєстр інформаційних ресурсів України;
- інші організовані сукупності інформаційних продуктів, що мають національний статус, визначений чинним законодавством України.

Електронні інформаційні ресурси – це інформаційні ресурси, що розміщені в електронних базах або банках даних, у комп’ютерних системах, системах автоматизованої обробки і передачі даних. Якщо ці ресурси одержують або передають за допомогою Інтернет, то них називають веб-ресурсами (від поняття – WWW – “всесвітня павутина комунікації”).

Інформаційні продукти з обмеженим доступом можуть утримуватися на веб-сайті чи іншому інформаційному ресурсі, лише за згодою відповідних державних органів або зацікавлених осіб або їх законних представників.

Інформація, що не підлягає розміщенню на веб-ресурсі. Власник веб-ресурсу або уповноважена ним особа (власник), має право розміщати на ньому будь-яку інформацію, що відповідає вимогам закону і моралі.

При розміщенні інформації на веб-ресурсі власник повинен:

- не розміщувати на своєму веб-ресурсі інформацію насильницького, фашистського або іншого антилюдського змісту;
- поважати релігійні, національні, культурні, політичні, професійні, соціальні та інші права громадян і не поширювати інформацію, що може спровокувати національну або релігійну ворожнечу;
- не поширювати інформацію, що може зашкодити честі, гідності або діловій репутації окремих осіб;
- не поширювати персональні дані без згоди суб’єкта даних і іншу конфіденційну інформацію;
- дотримуватись загальноприйнятих норм культури і моралі;
- не поширювати заклики до усунення законно обраної влади, насильницької зміни конституційного порядку або територіальної цілісності України;
- не пропагувати війну, насильство і жорстокість;
- не поширювати відверто неправдиву, перекручену й іншу неякісну інформацію;

- не поширювати порнографію;
- не вживати лайливих і брутальних слів при викладі інформації;
- не поширювати інформацію, що знаходиться у власності іншої особи, без його письмової згоди.

Забороняється використання веб-ресурсу для:

- втручання в особисте та сімейне життя громадян;
- розміщення персональних даних у складі бази даних загального інформаційного змісту і створення єдиної бази даних інформаційних ресурсів;
- поширення відверто помилкової, перекрученої тощо інформації.

Власник або власник ресурсу, в разі завдання йому моральної або матеріальної шкоди шляхом поширення веб-ресурсом негативної інформації про нього має право на повне відшкодування матеріальної і моральної шкоди, відповідно до чинного законодавства України на підставі судового рішення.

Веб-ресурси як засіб масової інформації. Власник веб-ресурсу або інша уповноважена особа може зареєструвати належний йому інформаційний ресурс як засіб масової інформації.

Право на встановлення мережного засобу масової інформації мають:

- громадяни України, громадяни інших держав і особи без громадянства;
- юридичні особи України й інших держав;
- трудові колективи організацій і підприємств, при відповідному рішенні загальних зборів (конференції).

Суб'єкт, що здійснює реєстрацію засобу масової інформації, визнається його засновником і власником.

Засіб масової інформації у зв'язку з використанням телекомунікаційних мереж підлягає обов'язковому державному обліку і реєстрації відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України для друкованих засобів масової інформації.

Процедура реєстрації передбачає: подання заяви про реєстрацію до державного органу реєстрації, сплату реєстраційного збору й одержання свідоцтва про реєстрацію.

Інтеграція України у світовий інформаційний простір. У сучасному суспільстві інформаційні ресурси, які є основою майже всіх управлінських, економічних та соціальних процесів, набувають домінуючого значення. Постає завдання практичного створення та впровадження реальних механізмів міждержавної координації і кооперації, комплексу заходів раціонального впровадження сучасних інформаційних технологій, систем та побудови на їх основі міждержавної взаємодії у світовому інформаційному просторі.

Для забезпечення рівноправного та скоординованого включення України до світового інформаційного простору необхідно визначити головні принципи міжнародної взаємодії у цій сфері, до яких можна віднести:

- використання світового досвіду з інтеграції правового, організаційного і технічно-технологічного змісту;
- створення нормативно-правової бази інформатизації різних суб'єктів на основі системи двох – і багатосторонніх міжнародних договорів і угод;
- правове і технологічне забезпечення доступу різних суб'єктів до закордонних інформаційних ресурсів;
- упровадження міжнародних стандартів для забезпечення пошуку, збору, збереження і використання інформації;
- активне використання закордонних інформаційних продуктів для формування власних інформаційних ресурсів України;

- придбання ліцензій, створення спільних підприємств, що спеціалізуються у сфері інформатизації;
- забезпечення експорту інформаційних ресурсів України і збільшення національної присутності у світовому інформаційному просторі;
- забезпечення участі України як повноправного члена міжнародних програм і проєктів у зв'язку з формуванням світового інформаційного простору, створенням нових інформаційних технологій;
- моніторинг форм і методів впливу міжнародних засобів комунікацій на процеси формування суспільної свідомості в Україні.

Необхідно забезпечити реальну участь України в міжнародних органах з питань формування та використання світового інформаційного простору. Особливої уваги потребує розширення участі України в міжнародних організаціях, що відповідають за розробку відкритих стандартів у сферах інформатизації та телекомунікацій.

Інформаційний простір України повинен розглядатись як складова світового та європейського інформаційних просторів з урахуванням національних інтересів України та забезпечення її інформаційної безпеки.

2. Засоби пошуку та обробки даних щодо міжнародних інформаційних ресурсів.

Пошук і обробка даних, накопичених у великих масивах і потоках інформації, потребує створення ефективного інструментарію. Одним з таких інструментів є інформаційно-пошукові тезауруси (далі – ІПТ). Вони були створені для індексування документів та виконання машинного пошуку. Визначення предметної суті документів, вибір термінів, сукупність яких стисло передає зміст, зазначення відношень між поняттями, представленими цими термінами, – основні завдання, що вирішуються при створенні тезауруса [3].

Традиційно при написанні документів автори вільно використовують засоби природної мови. Водночас, людина, яка бажає знайти певний документ, може зіткнутися з такими труднощами:

– одне й те саме поняття може бути виражено рядом синонімів або понять, які частково збігаються (наприклад, квартира, помешкання, житлове приміщення тощо). При визначенні ключових слів або при контекстному пошуку документ позначається тільки одним з перелічених вище синонімів. Відповідно, користувач, який виконує пошук за одним із синонімів, не знайде документи, котрі відповідають його запиту, але в тексті яких те саме поняття виражене іншими словами. При цьому пошук документів на мові, відмінній від мови пошуковця, дуже ускладнюється;

– один і той же термін може мати різні значення (наприклад, слово “камера” може вживатися у значенні пристрою для відеозйомки або тюремного приміщення). У результаті використання такого слова при пошуку, будуть знайдені документи, які не мають відношення до теми пошуку. Тезаурус виключає багатозначність.

Нарешті, тезауруси надають можливість користувачеві отримати загальну інформацію про термінологічний апарат та структуру предметної області, що його цікавить, отримати відомості про зв'язки з суміжними областями.

Наявність тезауруса як такого не може допомогти користувачеві знайти необхідний документ. Потрібно провести роботу індексування масиву інформації, у якому відбуватиметься пошук. Тобто тезаурус є предметним покажчиком, який описує певну предметну область за допомогою спеціально визначених слів (такі слова мають назву “дескриптори”), встановлює відношення дескрипторів до їх синонімів або близьких по-

нять, котрі прирівнюються до синонімів (аскрипторів), визначає внутрішню структуру предметної області шляхом встановлення відношень між різними дескрипторами, формалізує природну мову та є інструментом для індексації та пошуку документів.

Слід також зазначити, що з часом предметна область, яку описує тезаурус, змінюватиметься, тому виникне необхідність внесення змін до нього.

Багатомовні тезауруси розширюють функції одномовних і полегшують міжнародний обмін документами. Вони будуються за принципом тотожності структури. Тобто для кожної з мов, яку підтримує багатомовний тезаурус, існує однакова кількість дескрипторів, котрі мають між собою однакові семантичні зв'язки. Водночас, система аскрипторів розробляється окремо для кожної мови і відображає її специфіку.

Дескриптори з різних мов, що стосуються одного й того самого поняття, зазвичай, трактуються як точні еквіваленти. Проте в окремих випадках така еквівалентність є неточною або частковою. При неточній еквівалентності поняття, що виражені дескрипторами, трактуються як такі, що позначають ті самі множини об'єктів та явищ, але склад цих множин дещо варіюється. При частковій еквівалентності дескриптори відображають одне й те саме поняття, проте в якійсь з мов це поняття визначається ширше або вужче. Ця проблема вирішується широким використанням аскрипторів та приміток.

Загалом, багатомовні дескриптори надають можливість виконати пошук мовою користувача та отримати документи іншою мовою (див. Рис. 1).

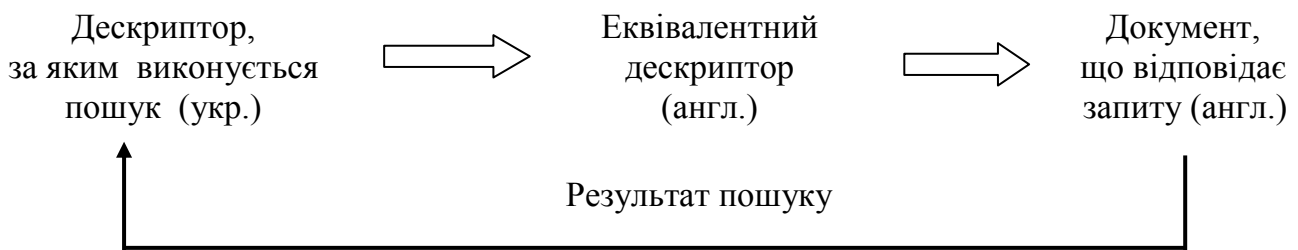

Рис. 1

Призначення багатомовного інформаційно-пошукового тезауруса EUROVOC [3; 4, с. 40-41]. ПТ EUROVOC виконує всі функції, покладені на багатомовні тезауруси, і відповідає міжнародним стандартам ISO 2788-1986 “Керівні принципи створення і розробки одномовних тезаурусів” та ISO 5964-1985 “Керівні принципи створення і розробки багатомовних тезаурусів”.

При розробці вітчизняної нормативно-правової бази постає питання гармонізації українського законодавства із міжнародними правовими нормами, а також його презентації іноземним користувачам, які бажають ознайомитися з нормативно-правовими актами України. У Національній програмі інформатизації інтеграція України у світовий інформаційний простір визначається як одне з основних завдань. В той же час майже не існує інструментарію для реалізації цих завдань на практиці. За цих умов ПТ EUROVOC стає одним з таких інструментів.

Багатомовний тезаурус EUROVOC був спеціально розроблений для роботи з документальною інформацією, якою володіють інститути Європейського Союзу.

Тезаурус EUROVOC використовується бібліотеками інститутів Європейського Союзу, документаційними службами, документальними базами даних і користувачами відповідних служб, а саме:

– Європейським Парламентом разом з його документальною базою даних EPOQUE, в якій містяться матеріали парламентських документів і бібліотечний каталог;

– Відділом офіційних публікацій ЄС з його базами даних (особливо CATEL, каталогом публікацій) і Офіційним журналом ЄС, які прийняли EUROVOC для своєї документації і, таким чином, мають доступ до існуючої європейської документації, яка вже індексована на базі того ж тезауруса охоплює всі офіційні публікації інститутів ЄС, документації Європейського Парламенту і змісту Офіційного журналу ЄС. EUROVOC використовується парламентами цілого ряду країн.

EUROVOC виступає в ролі моста, який з’єднує всі системи документації, яка має відношення до діяльності Європейського Союзу, як всередині інститутів ЄС на національному та регіональному рівнях, так і в приватному секторі. Будь-яка посадова чи приватна особа може використовувати тезаурус EUROVOC, необхідно лише мати його носії.

При роботі з тезаурусом EUROVOC потрібно враховувати як переваги, так і недоліки (обмеження) цього тезауруса, викликані його специфікою та метою створення.

До основних переваг належать такі:

- термінологічна стандартизація словників введена до документальної бази даних для запитів у цій базі, що робить пошук досить ефективним;
- завдяки багатомовності відбувається пошук документів, написаних різними мовами, хоча запит здійснюється мовою користувача бази даних;
- простота використання EUROVOC в якості мови індексування дозволяє різним інформаційним службам працювати в єдиній системі, що зменшує витрати на обробку документів.

Проте існує й цілий ряд недоліків:

- EUROVOC був розроблений так, щоб відповідати вимогам загальних систем документації, які охоплюють діяльність ЄС, але він не підходить для спеціальної, вузько галузевої документації;
- EUROVOC орієнтовано на діяльність інститутів ЄС, що призводить до обмеження обробки документальної інформації на національному та регіональному рівнях.

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС. Орієнтація України на інтеграцію з Європейським Співтовариством визначена одним з основних напрямів державної політики України, що затверджене у нормативно-правових документах.

У 1998 році було видано Указ Президента “Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу”, в якому одним з основних напрямів визначена адаптація законодавства України до законодавства ЄС. Згідно з цим Указом адаптація законодавства України до законодавства ЄС полягає у зближенні із сучасною європейською системою права, що забезпечить розвиток політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, економічний розвиток держави в рамках ЄС і сприятиме поступовому зростанню добробуту громадян до рівня, що склався в державах-членах ЄС. Адаптація законодавства України передбачає реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими стандартами охоплює приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, охорону життя та здоров’я, навколишнє природне середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, а також інші галузі, визначені Угодою про партнерство та співробітництво.

Для успішної інтеграції українського законодавства до стандартів ЄС згідно з Законом України “Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” передбачається інформаційне забезпечення, яке включає:

– постійне інформування органів державної влади про чинне законодавство ЄС, зміни і доповнення до нього, забезпечення ефективного та повного доступу до європейських правових, бібліографічних та інших баз даних учасників процесу адаптації законодавства України;

– організацію роботи з перекладу актів законодавства ЄС та надання консультацій з питань використання юридичної термінології та методології;

– організацію роботи з наукового дослідження процесів уніфікації та гармонізації права в державах - членах ЄС, державах Центральної і Східної Європи, що є кандидатами на членство в ЄС.

У листопаді 2003 року було прийнято Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”, в якому зазначається необхідність створення загальнодержавної інформаційної мережі з питань європейського права.

Згідно цього закону елементами такої мережі є:

– створення інтернет-порталу;

– створення електронної системи документації Європейського Союзу, перекладеної на українську мову, в тому числі актів *acquis communautaire*;

– створення спеціалізованої бібліотеки європейського права та її філіалів у регіонах України;

– забезпечення доступу учасників процесу адаптації до баз даних законодавства Європейського Союзу;

ІТТ EUROVOC може виконувати роль як пошукової мови та індексної бази для інтернет-порталу та електронної системи документації ЄС (саме такі функції виконує ІТТ EUROVOC в інформаційних службах ЄС) так і класифікатором для розміщення паперових документів у спеціалізованій бібліотеці європейського права.

Указом Президента “Про державні програми з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004 – 2007 роки” було затверджено ряд програм спрямованих на підготовку кадрового забезпечення та інформування громадськості щодо європейської інтеграції України. Виконання цих програм тісно пов’язано з вивченням європейського законодавства. В той же час для цього необхідне доступ до європейського законодавства, можливість виконання пошуку (с формуванням запиту мовою користувачів – українською або російською), що базується на використанні ІТТ EUROVOC.

Загалом адаптація ІТТ EUROVOC в Україні створює передумови для виконання вирішення вище перерахованих завдань інформаційного забезпечення інтеграції українського законодавства. Так, постійне інформування органів державної влади про чинне законодавство ЄС і доступ до баз даних потребує використання відповідного пошукового інструментарію, яким у країнах ЄС є EUROVOC. Пошукові можливості ІТТ EUROVOC дозволяють відібрати нормативно-правові документи країн ЄС, що містяться у правових базах даних, які відповідають певній темі, сформульованій у пошуковому запиті. Завдяки тому, що використання ІТТ EUROVOC дає змогу виконувати пошук мовою користувача (для цього EUROVOC повинен бути адаптований до відповідної мови) і знайти документи викладені будь-якою з мов країн ЄС, на яку перекладено EUROVOC (на сьогодні EUROVOC офіційно перекладено одинадцятьма мовами), український законотворець може відібрати необхідні йому документи і визначити документи та напрями для першочергового перекладу. Крім того, розподіл документів за темами створює передумови для аналізу законодавства країн ЄС, дозволяє порівнювати співвідношення та зміни у законодавстві за певними галузями в різних країнах ЄС.

Міжнародний обмін інформацією. Для вивчення іноземного законодавства та презентації українського законодавства громадянам інших країн необхідно мати ефективну систему міжнародного обміну інформацією. Завдяки ІПТ EUROVOC створюється багатомовний словник, за яким відбувається індексування нормативно-правових документів як у країнах ЄС, так і в країнах, що не є його членами, але адаптують ІПТ EUROVOC для власних потреб. Єдина система індексування дозволяє формувати єдині інформаційні запити до правових баз даних будь-якої з країн, яка підтримує ІПТ EUROVOC. Нагадаємо також, що при використанні ІПТ EUROVOC запит можна формувати мовою користувача, а отримувати документи мовою оригіналу.

Індексування нормативної бази. Окрім організації пошуку вітчизняного користувача в іноземних базах, ІПТ EUROVOC може з певними обмеженнями виступати в якості інструмента для індексації українського законодавства. Використання ІПТ EUROVOC дає можливість одночасно розпочати розв’язання проблем відсутності в Україні єдиного класифікатора нормативно-правових документів, аналізу та презентації українського законодавства для іноземного користувача.

Пошукова система. Використовуючи ІПТ EUROVOC в якості інструмента для пошуку, ми маємо розглядати його в двох аспектах: для пошуку в іноземних базах даних та для пошуку у вітчизняному законодавстві.

ІПТ EUROVOC використовується для індексування та пошуку у базах даних EUR-Lex, CELEX та EPOQUE, електронному каталозі CATEL тощо.

База даних EUR-Lex – це портал законодавства Європейського Союзу. Він поділяється на секції:

– Офіційний журнал ЄС (Official Journal) видається п’ять разів на тиждень одинадцятьма мовами, складається з двох серій – L (всі нормативні акти), C (інформація, підготовчі роботи, нотатки та рекомендації) та додаткову S (пропозиції), що публікується в базі даних TED;

– угоди;

– законодавство (у цій секції зберігаються всі законодавчі акти, прийняті ЄС на виконання угод);

– підготовчі документи (у цій секції можна ознайомитись з проектами документів на всіх стадіях законотворчого чи бюджетного процесу);

– прецедентне право (містить рішення та ухвали Європейського суду, суду першої інстанції та вердикти генерального адвоката);

– парламентські запити (ця секція присвячена усним та письмовим запитам членів Європарламенту та відповідям на них);

– документи, що становлять загальний інтерес (документи, які присвячені загальнолюдським, загальноєвропейським питанням, такі як Білі сторінки, інформація та зв’язок, Зелені сторінки тощо).

Ще один з ресурсів, який надається на сайті ЄС – це анотації до законодавства (Summaries of legislation). База даних цього ресурсу містить детальну інформацію одинадцятьма офіційними мовами щодо всіх видів діяльності Європейського Союзу. Вона містить короткі виклади і посилання на публікації заходів, що проводяться Європейським Союзом в усіх сферах діяльності, включно з попередньою роботою і відповідними звітами. Сайт регулярно оновлюється відповідно до законодавчих процедур. Короткі виклади законодавства також містять зв’язки із повними текстами рішень, правил, директив.

Pre-Lex – база даних з законотворчої процедури. Вона надає можливість простежити за головними станами процесу прийняття рішення Комісією та іншими установами і забезпечує інформацію про:

- етапи прийняття законодавчого акта;
- рішення, прийняті кожною установою на всіх стадіях проходження документа;
- особи, залучені до прийняття документа (члени Комісій, доповідачі та ін.);
- довідкові документи.

База даних Pre-Lex дає змогу прослідкувати за поданням пропозицій та роботою різних установ, що беруть участь у процесі підготовки документа (Європейський Парламент, Рада, Економічний і Соціальний Комітети, Комітет Регіонів і т. д.) від передачі пропозиції до Ради або Європарламенту до прийняття або відхилення проекту. За допомогою гіперпосилань з бази Pre-Lex можна отримати прямий доступ до електронних текстів (Офіційний Журнал, документи Європейського Парламенту, преса Ради та ін.).

База даних CELEX містить договори про створення та основні засади роботи Європейського Союзу; міжнародні договори та інші документи, пов’язані із зовнішньою політикою ЄС; обов’язкові та необов’язкові правові акти; судову практику; парламентські запити тощо.

База даних EPOQUE містить інформацію за видами діяльності Європейського парламенту, яка поділяється на:

- документи Європейського парламенту;
- відомості щодо законодавчої та парламентської процедур (в цих відомостях у документальному вигляді знаходять своє відображення всі етапи процесу прийняття рішень).

База даних CATEL містить електронні каталоги видань і документів ЄС, а також документів, опублікованих в Офіційному журналі ЄС.

При індексації вітчизняного законодавства за допомогою ІПТ EUROVOC створюється пошуковий масив, за яким можна виконувати пошук серед нормативно-правових документів України. Враховуючи, що при індексації документів використовуються дескриптори, які визначають найголовніше у змісті документа та відсікають “інформаційний шум” (документи, в яких слово, за яким виконувався пошук, використане випадково і документ по суті не відповідає запиту користувача). Крім того, завдяки тому, що дескриптори згруповані за темами і між ними встановлені зв’язки, можна виконувати пошук за суміжними темами, отримати список близьких понять, що характеризують галузь і за якими можна виконати пошук. У результаті використовуючи ІПТ EUROVOC ми отримуємо ефективну пошукову систему не тільки в іноземному, а й у вітчизняному законодавстві.

Аналіз українського законодавства. Структура, лексичний склад, наповненість документами різних тем можуть бути використані для різних аспектів співставлення законодавства України з нормами закріпленими в європейському законодавстві, а це є одним з напрямів діяльності щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС, визначений як один з пріоритетних напрямів розбудови України.

Аналіз термінології, затвердженої в українському законодавстві, на предмет відповідності термінології законодавства країн ЄС. Тезаурус EUROVOC містить понад шість тисяч еквівалентів понять одинадцятьма мовами (англійською, голландською, грецькою, датською, іспанською, італійською, німецькою, португальською, фінською, французькою та шведською), їх зв’язки та різні способи вираження для кожної з мов. Отож, ІПТ EUROVOC сам є довідковою понятійно-термінологічною базою даних. Робота над адаптацією ІПТ EUROVOC для роботи в Україні передбачає співставлення термі-

нологічного апарату ІПТ EUROVOC з масивом термінів, які мають своє визначення у нормативних актах України. За станом на червень 2009 р. термінологічна база нормативно-правових актів України становить понад 45000 термінів.

Використана література

1. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. – Режим доступу: [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Брижко В.М. Методологічні та правові засади упорядкування інформаційних відносин: монографія / В.М. Брижко. – К.: ТОВ “ПанТот”, 2009 р. – 418 с.
3. Тезаурус EUROVOC: автоматизована інформаційно-аналітична система порівняння законодавства України із законодавством держав ЄС: посібник; за ред. академіка НАН України В. Тація та академіка АПН України В. Зайчука. – К.: Парлам. вид-во, 2004. – 383 с.
4. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності: монографія / Керів. авт. кол. Швець М.Я.; за ред. В. Дурдинця, В. Зайчука, В. Тація. – К.: “Навчальна книга”, 2005. – 639 с.

~~~~~ * * * ~~~~~